

Ankestyrelsens brev til
Viborg Kommune

**Tilsynsudtalelse om Viborg Kommunes kvalitetsstandard for
socialpædagogisk støtte**

Ankestyrelsen vender hermed tilbage i sagen om Viborg Kommunes kvalitetsstandard for socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.

Sagen har givet Ankestyrelsen anledning til at vurdere, om Viborg Kommunes kvalitetsstandard er i overensstemmelse med lovgivningen.

Resumé

Ankestyrelsen vurderer, at Viborg Kommune handler i strid med serviceloven ved at angive i kvalitetsstandarden, at der ikke ydes ledsagelse til fritidsaktiviteter eller aktiviteter, hvor der ikke er knyttet en pædagogisk opgave.

Ankestyrelsen vurderer også, at Viborg Kommune handler i strid med serviceloven ved at angive i kvalitetsstandarden, at socialpædagogisk støtte som udgangspunkt ydes som en midlertidig ydelse.

Ankestyrelsen vurderer desuden, at Viborg Kommune handler i strid med serviceloven ved at angive i kvalitetsstandarden, at kørsel ikke indgår som en del af ydelsen.

På baggrund af Viborg Kommunes udtalelse finder Ankestyrelsen for nærværende ikke anledning til at foretage yderligere i forhold til den resterende del af sagen.

Vi beder byrådet i Viborg Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

8. april 2025

J.nr. 24-107516

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid - reception:
man-fre kl. 9.00-15.00

Åbningstid - telefon:
man-tir kl. 9.00-15.00
ons lukket
tor-fre kl. 9.00-15.00

Sagens oplysninger

Ankestyrelsen er blevet opmærksom på, at Viborg Kommunes kvalitetsstandard for socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 muligvis ikke er i overensstemmelse med regler og praksis.

Vi er blevet opmærksomme på forholdet i forbindelse med Ankestyrelsens gennemgang af en række kommuners kvalitetsstandarder, som en del af retssikkerhedsinitiativerne på handicapområdet.

Ankestyrelsen bad den 16. december 2024 Viborg Kommune om en udtalelse.

Viborg Kommune sendte den 24. januar 2025 en udtalelse.

Følgende fremgår af udtalelsen:

”Viborg Kommune er opmærksom på, at kommunalbestyrelsen efter Servicelovens § 85 skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Viborg Kommune er tilsvarende opmærksom på, at den indeholdte indsats i bestemmelsen har til formål at styrke den enkeltes funktionsmuligheder eller at kompensere for nedsat funktionsevne, som betyder, at den enkelte ikke kan fungere optimalt i dagligdagen eller i relation til omgivelserne.

Formålet med støtten kan være udvikling og vedligeholdelse af personlige færdigheder og for personer, der på grund af betydelig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne reelt ikke har mulighed for at tage vare på egne interesser, er formålet med den socialpædagogiske bistand også at yde en særlig hjælp, så den pågældende kan opnå og fastholde egen identitet samt opnå en mere aktiv livsudfoldelse.

Viborg Kommune er særligt opmærksom på, at det fremgår af Vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023, pkt. 22 og 25, at støtte i form af socialpædagogisk bistand kan bestå af et bredt spektrum af socialpædagogiske og andre støtteforanstaltninger; herunder

vejledning, rådgivning, optræning, og hjælp til selvhjælp til at udføre dagligdagens gøremål mv.

Viborg Kommune tilrettelægger på denne baggrund sin visitation af socialpædagogisk bistand således, at hjælp tildeles efter en konkret og individuel vurdering med udgangspunkt i pågældendes egne behov og forudsætninger og gives med respekt for den enkeltes integritet og værdighed. Hjælpen bør tage sigte på hjælp til selvhjælp både på det praktiske og det personlige plan.

Princippet om mindst indgribende foranstaltning (mindsteindgrebsprincippet)

Viborg Kommune tager til efterretning, at det fremgår af Ankestyrelsens principmeddelelse 51-18, at der i Servicelovens bestemmelser om ydelser til børn og voksne er indeholdt et kompensationsprincip, hvorefter borgere med en betydelig funktionsnedsættelse i videst muligt omfang skal kompenseres for følgerne af funktionsnedsættelsen og stilles lige med andre borgere.

På denne baggrund kan kommunen ikke i sager om handicapkomenserende ydelser henvise til et princip om mindre indgribende foranstaltninger som begrundelse for, at borgeren skal have et andet tilbud end det, som bedst muligt kompenserer for følgerne af funktionsnedsættelsen.

Viborg Kommune er således enig med Ankestyrelsen i, at kvalitetsstandardens aktuelt formulerede henvisning til mindsteindgrebsprincippet ikke er i overensstemmelse med begrebets tiltænkte anvendelse, idet det fremgår af Servicelovens kapitel om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne og indebærer, at anvendelse af magt skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige, skal disse anvendes. Mindsteindgrebsprincippet finder imidlertid kun anvendelse i sager om anvendelse af magt eller tvang.

Viborg Kommune tager de nødvendige skridt til at bringe formuleringen af kvalitetsstandardens i overensstemmelse med regler og Ankestyrelsens praksis.

Kvalitetsstandardens afgrænsning af støtte-berettigede opgaver;
herunder støtte til varetagelse af økonomi

Ankestyrelsen har i principmeddelelse 10-19 fastslået, at såfremt formålet med visiteret hjælp er, at borgeren skal have udført en opgave, der er af rent praktisk karakter, f.eks. rengøring, skal hjælpen bevilges efter Servicelovens § 83 om personlig pleje og praktisk hjælp, uanset hvad borgerens hjælpebehov mere konkret består i, eller om borgeren kan deltage i udførelsen af opgaven. Det betyder, at hvis borgeren har behov for personlig pleje og praktisk hjælp i form af motivering og guidning af en hjælper ved udførelse af opgaverne, skal hjælpen bevilges efter bestemmelsen om personlig pleje og praktisk hjælp.

Hvis der er tale om personlig pleje eller praktiske opgaver, skal kommunen vurdere, om et rehabiliteringsforløb kan nedsætte behovet for hjælp.

Motivering og guidning ved udførelse af de praktiske og personlige opgaver kan gives efter Servicelovens bestemmelse om personlig pleje og praktisk hjælp, når det har sammenhæng med udførelsen af opgaven. Det gælder i de tilfælde, hvor den motiverende snak, guidning mv. om hjælpeopgaven (fx rengøring, bad m.v.) også har forbindelse til selve udførelsen af den praktiske og personlige opgave. Hjælperen er som udgangspunkt til stede under opgaven.

Hvis der er tale om opgaver, som ikke hører under bestemmelsen om personlig pleje eller hjælp til praktiske opgaver, skal kommunen overveje, om der er et hjælpebehov efter Servicelovens § 85 om socialpædagogisk støtte. Det kan f.eks. være hjælp til posthåndtering, økonomi, planlægning af struktur i hverdagen, egenomsorg mv. Hjælperen behøver ikke nødvendigvis at være til stede under udførelsen af de enkelte opgaver.

Viborg Kommune udmåler hjælp i overensstemmelse med ovenstående principper.

Viborg Kommune foretager en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov for kompenserende, vedligeholdende og udviklende støtte.

Viborg Kommune tilstræber i enhver henseende at udmåle hjælp i overensstemmelse med de socialretlige principper om højest

mulige grad af integritet og selvstændighed trods funktionsnedsættelse og afledt behov for hjælp i henhold Serviceloven og Ankestyrelsens praksis; herunder Principmeddelelse nr. 10-19.

Viborg Kommune er i den forbindelse bevidst om, at den formulering af kommunens kvalitetsstandard for socialpædagogisk bistand efter Servicelovens § 85, som aktuelt fremgår af kommunens hjemmeside, ikke udtrykker ovenstående.

Viborg Kommune sørger – foranlediget af Ankestyrelsens anmodning om kommunens udtalelse – for at tilrette formuleringen af kvalitetsstandarden i overensstemmelse med reglernes ordlyd og den praksis, der kan udledes af Ankestyrelsens principmeddelelser.

Viborg Kommune er i samme forbindelse særdeles opmærksom på det forvaltningsretlige forbud mod skøn under regel og tilstræber således, at der ikke må opstå tvivl om, at visitation af hjælp efter Servicelovens §§ 83 og 85 altid sker på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte sags omstændigheder; herunder er Viborg Kommune særdeles opmærksom på ikke at indbygge et loft over, hvor meget eller hvor ofte en borger kan modtage hjælp, i udmålingen af hjælp efter de omhandlende bestemmelser, når et sådant loft ikke fremgår af lovgivningen.

Viborg Kommune indleder på baggrund af Ankestyrelsens nærværende henvendelse et omformuleringsarbejde af kommunens kvalitetsstandard for socialpædagogisk bistand med henblik på at tydeliggøre, at Viborg Kommune i sine kvalitetsstandarder ikke har til hensigt at foretage eller i sin visitationspraksis reelt foretager en sådan negativ afgrænsning af hverken hvilke opgaver, der ydes støtte til, eller i hvilket omfang, der kan gives hjælp.

I dette omformuleringsarbejde vil Viborg Kommune inddrage uddrag af det kommunale tilsyns udtalelser til henholdsvis Hedensted Kommune og Odder Kommune omhandlende formuleringen af kvalitetsstandarder.

I begge udtalelser præciseredes det af det kommunale tilsyn dels, at det er vigtigt, at formuleringen af kvalitetsstandarden ikke giver det indtryk, at borgeren er afskåret eller begrænset i forhold til nogle bestemte ydelser, når der i lovgivningen ikke er hjemmel til

det, og dels, at kommunerne skal være påpasselige med at opregne opgaver, som borgeren ikke kan få hjælp til efter kvalitetsstandarden, da det kan være i strid med lovgivningen.

Viborg Kommune er således opmærksom på, at kvalitetsstandarden er en forventningsafstemning mellem kommunen og den borger, der har behov for hjælp og skal være retvisende i forhold til kommunens praksis, ligesom den ikke må afskære hjælp, som borgeren efter lovgivningen er berettiget til at modtage.

Indeholdt krav om pædagogisk indhold i støtte tildelt efter § 85

Viborg Kommune henviser for dette spørgsmål til det indledningsvist anførte om, at kommunalbestyrelsen efter Serviceloven § 85 skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Heri er ikke indeholdt en egentlig betingelse om, at der skal være en pædagogisk opgave knyttet til ledsagelsen.

Det er dog Viborg Kommunes opfattelse, at ordlyden af bestemmelsen ikke kan stå alene, men må sammenholdes med, hvordan bestemmelsen er blevet fortolket og anvendt i praksis; herunder Ankestyrelsens praksis.

Viborg Kommune henviser således til Ankestyrelsens principmeddelelse 60-15, hvori Ankestyrelsen understreger, at kommunen skal tilbyde den nødvendige socialpædagogiske støtte til aktiviteter, så borgere med betydelig nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer kan leve og udfolde sig på lige fod med andre.

Viborg Kommune vurderer, at denne formulering i afgørelsens begrundelse indikerer, at socialpædagogisk støtte; herunder ledsagelse, skal have et pædagogisk element, der sigter mod at kompensere for borgerens nedsatte funktionsevne.

Viborg Kommune henviser tilsvarende til Ankestyrelsens principmeddelelse 63-17, som omhandler socialpædagogisk støtte i form af samtaler og behandling. Denne afgørelse præciserer, at

socialpædagogisk støtte kan inkludere samtaler om håndtering af følelser og tanker, hvilket må antages at indebære et forudsætningsvist pædagogisk element i den visiterede støtte.

Viborg Kommune henviser endeligt til Ankestyrelsens principmeddelelse 10-19, der behandler afgrænsningen mellem Servicelovens §§ 83 og 85 om personlig og praktisk hjælp, rehabilitering og socialpædagogisk støtte.

Af afgørelsen fremgår det, at kommunen skal yde socialpædagogisk støtte til borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og borgere med særlige sociale problemer, som medfører et behov for hjælp, omsorg, støtte eller optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

I afgørelsen præciseres det, at socialpædagogisk støtte bevilges til borgere, der har ressourcer til at kunne klare sig selv på nogle områder, men samtidig har behov for hjælp på andre områder. Bestemmelsen kan også anvendes til opgaver i forbindelse med egenomsorg, hvor borgeren ikke har ressourcer til at klare sig selv.

Selv om Viborg Kommune med henvisning til ovennævnte principmeddelelser fastholder synspunktet om, at visitation af socialpædagogisk støtte; herunder socialpædagogisk ledsagelse, forudsætter tilstedeværelsen af et pædagogisk indhold i den omhandlede opgave, skal Viborg Kommune præcisere, at der i hver enkelt sag altid foretages en konkret og individuel vurdering af den borgers behov for hjælp.

Med en analog henvisning til Ankestyrelsens principmeddelelse 20-15, der omhandlede visitation til praktisk hjælp efter Servicelovens § 83, skal der således ikke herske tvivl om, at Viborg Kommune er opmærksom på, at det fastsatte serviceniveau, som dette er beskrevet i kommunens kvalitetsstandard, kan og skal fraviges, hvis borgers behov gør det nødvendigt. Det vil også betyde, at en konkret ansøgning om hjælp efter Servicelovens § 85 vil blive udmøntet i visitation af socialpædagogisk bistand i sager, hvor kompensations- og udviklingspotentialer hos borger medfører, at den pædagogiske opgave er beskeden, selv om noget andet fremgår af kvalitetsstandard.

Midlertidighedskriterie i visitation af støtte efter § 85

Ankestyrelsen præciserer i principmeddelelse 6-18, at socialpædagogisk støtte kan ydes til borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og borgere med særlige sociale problemer, som medfører et behov for hjælp, omsorg, støtte eller optræning og hjælp til udvikling af færdigheder. Det er ikke en betingelse, at den betydelige funktionsnedsættelse eller de særlige sociale forhold er varige, eller at borgeren har en diagnose.

Vejledning nr. 9764 af 2. oktober 2023, pkt. 1, præciserer med henvisning til netop principmeddelelse 6-18, at socialpædagogisk støtte kan bevilges samtidig med, at borgerens forhold er under afklaring, fx fordi behandlingsmulighederne ikke er udtømte, at borgeren er under helbredsmæssig udredning, eller fordi uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder ikke er afklaret. Hjælpen skal ydes uanset borgerens boform og kan ydes i kombination med anden støtte.

Det fremgår endvidere af Vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023, pkt. 25, at hjælpen efter Servicelovens § 85 - for personer med betydelig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne - vil kunne omfatte både egentlig optræning og behandling samt oplæring og genoplæring i daglige færdigheder, omsorg og støtte til udvikling af egne ressourcer.

Viborg Kommune vurderer på ovennævnte baggrund, at kvalitetsstandardens angivelse af, at støtten som udgangspunkt ydes som en midlertidig støtte, er i overensstemmelse med regler og praksis. Viborg Kommune skal dog præcisere, at der i praksis også vil være borgere, der visiteres til og modtager længerevarende socialpædagogisk støtte, når borgers forhold og en konkret og individuel vurdering heraf tilsiger et vedvarende kompensationsbehov.

Kørsel indeholdt i ydelsen, der visiteres efter § 85

Efter Servicelovens § 117, stk. 1 kan kommunalbestyrelsen yde tilskud til personer, som på grund af varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for befordring med individuelle transportmidler.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at det er overladt til kommunen at tilrettelægge efter hvilke retningslinjer og i hvilket omfang tilskud bør ydes. Kommunerne bør ved vurdering af

behovet for tilskud i de enkelte tilfælde tage hensyn til, om ansøgerens behov kan dækkes via de regionale trafikselskabers kørselsordninger for svært bevægelseshæmmede, jf. den regionale pligt til at etablere individuel handicapkørsel.

Heroverfor står Serviceloven § 85, hvorefter kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Bestemmelsen er bred og omfatter en række forskellige former for støtte; herunder muligvis også transportstøtte, hvis det er nødvendigt for at opfylde formålet med hjælpen.

Efter det forvaltningsretlige princip om *lex specialis* gælder det, at en særlig regel ofte må anvendes frem for en almindelig, mere omfattende formuleret regel. *Lex specialis*-princippet anvendes til at afgøre, hvilken bestemmelse der skal have forrang, når der er overlap mellem to regler.

Det er på denne baggrund Viborg Kommunes opfattelse, at Serviceloven § 117 er en mere specifik bestemmelse, der i sit indhold direkte omhandler tilskud til befordring for personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Serviceloven § 85 er derimod en mere generel bestemmelse, der omhandler hjælp og støtte i bredere forstand.

Viborg Kommune fastholder på denne baggrund, at Servicelovens § 117 i medfør af *lex specialis*-princippet vil have forrang over Serviceloven § 85, når det specifikt drejer sig om tilskud til befordring. Dette betyder, at når en person med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for transportstøtte, skal denne vurdering foretages i henhold til Serviceloven § 117.”

Reglerne

Følgende fremgår af servicelovens § 85:

”§ 85. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.”

Følgende fremgår af servicelovens § 148, stk. 2, om opfølgning:

"§ 148. [...]

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal løbende følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne."

Følgende fremgår af vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023 om hjælp og støtte efter lov om social service:

"21. Socialpædagogisk bistand skal ydes til personer, der på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor. Socialpædagogisk bistand kan bestå af hjælp, rådgivning, støtte eller omsorg, således at den pågældende kan leve et liv på egne præmisser. Socialpædagogisk bistand kan også bestå af oplæring i eller genoptræning af en række færdigheder, som sætter den pågældende i stand til at leve et så selvstændigt liv som muligt."

"22. Formålet med indsatsen efter § 85 er at styrke den enkeltes funktionsmuligheder eller at kompensere for nedsat funktionsevne, som betyder, at den enkelte ikke kan fungere optimalt i dagligdagen eller i relation til omgivelserne. Socialpædagogisk bistand skal bidrage til, at den enkelte kan skabe en tilværelse på egne præmisser. Indsatsen tager således sigte på, at den enkelte kan bevare eller forbedre sine psykiske, fysiske eller sociale funktioner.

Formålet med støtten kan være udvikling og vedligeholdelse af personlige færdigheder, bl.a. med henblik på at skabe eller opretholde sociale netværk, struktur i dagligdagen mv., således at personen bliver bedre i stand til at gøre brug af samfundets almindelige tilbud. Bestemmelsen kan bl.a. anvendes til at yde støtte til forældre som er omfattet af målgruppen for § 85 i forbindelse med varetagelsen af forælderrollen.

For personer, der på grund af betydelig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne reelt ikke har mulighed for at tage vare på egne interesser, er formålet med den socialpædagogiske bistand også at

yde en særlig hjælp, så den pågældende kan opnå og fastholde egen identitet samt opnå en mere aktiv livsudfoldelse.”

”25. Socialpædagogisk bistand kan bestå af et bredt spektrum af socialpædagogiske og andre støtteforanstaltninger. Der kan f.eks. gives vejledning, rådgivning, optræning, og hjælp til selvhjælp til at udføre dagligdagens gøremål mv. Hjælpen skal tage udgangspunkt i pågældendes egne behov og forudsætninger og gives med respekt for den enkeltes integritet og værdighed. Hjælpen bør tage sigte på hjælp til selvhjælp både på det praktiske og det personlige plan.

[...]

Efter omstændighederne vil socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85 kunne bestå af ledsagelse, både når der er tale om individuelle og fælles aktiviteter, herunder fritids- og kulturtilbud, aktiviteter af social karakter, aktivitets- og samværstilbud, beskyttet beskæftigelse, o.l. Det kan f.eks. være relevant for, at den pågældende kan fastholde egen identitet og opnå en mere aktiv livsudfoldelse. Der henvises til vejledning nr. 5 om særlig støtte til voksne om ledsagelse, jf. servicelovens § 97.”

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at Viborg Kommune handler i strid med serviceloven ved at angive i kvalitetsstandarden, at der ikke ydes ledsagelse til fritidsaktiviteter eller aktiviteter, hvor der ikke er knyttet en pædagogisk opgave.

Ankestyrelsen vurderer også, at Viborg Kommune handler i strid med serviceloven ved at angive i kvalitetsstandarden, at socialpædagogisk støtte som udgangspunkt ydes som en midlertidig ydelse.

Ankestyrelsen vurderer desuden, at Viborg Kommune handler i strid med serviceloven ved at angive i kvalitetsstandarden, at kørsel ikke indgår som en del af ydelsen.

Ledsagelse uden en pædagogisk hjælpeopgave

Vi lægger vægt på, at det fremgår af Viborg Kommunes kvalitetsstandard, at der ikke efter servicelovens § 85 ydes ledsagelse til

fritidsaktiviteter eller aktiviteter, hvor der ikke er knyttet en pædagogisk opgave.

Det følger af servicelovens § 85, at der kan ydes hjælp, støtte og omsorg og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Der er ikke i bestemmelsen en nærmere afgrænsning af hvilke typer opgaver, der kan ydes hjælp til. Hjælpen efter servicelovens § 85 kan have flere forskelligartede formål, herunder selvstændiggørelse og udvikling af personlige færdigheder. Støtten kan dog også have et omsorgsbetonet formål.

Det fremgår af vejledning om hjælp og støtte efter lov om social service, at formålet med indsatsen efter servicelovens § 85 er at styrke den enkeltes funktionsmuligheder eller at kompensere for nedsat funktionsevne, som betyder, at den enkelte ikke kan fungere optimalt i dagligdagen eller i relation til omgivelserne. Socialpædagogisk støtte kan bestå af hjælp, rådgivning, støtte eller omsorg, således at den pågældende kan leve et liv på egne præmisser.

Det fremgår også af vejledningen, at efter omstændighederne vil socialpædagogisk støtte kunne bestå af ledsagelse, både når der er tale om individuelle og fælles aktiviteter, herunder fritids- og kulturtilbud, aktiviteter af social karakter, aktivitets- og samværstilbud, beskyttet beskæftigelse, o.l.

På baggrund af ordlyden i servicelovens § 85 og sammenholdt med vejledningen til bestemmelsen, er det Ankestyrelsens opfattelse, at socialpædagogisk støtte, herunder ledsagelse, ikke forudsætter, at der er knyttet en pædagogisk opgave til hjælpen. Der er således ikke noget krav i servicelovens § 85 om, at hjælpen efter bestemmelsen skal have karakter af pædagogisk støtte.

Det er derfor Ankestyrelsens vurdering, at Viborg Kommunes kvalitetstandard efter servicelovens § 85 ikke er i overensstemmelse med lovgivningen, idet det ikke kan udelukkes, at en borger kan få ledsagelse til fritidsaktiviteter eller aktiviteter, hvor der ikke er knyttet en pædagogisk opgave.

Midlertidig støtte

Vi lægger vægt på, at det fremgår af Viborg Kommunes kvalitetsstandard, at socialpædagogisk støtte som udgangspunkt ydes som en midlertidig støtte, hvor behov for støtten evalueres løbende.

Det er Ankestyrelsens retsopfattelse, at tilbud og ydelser efter serviceloven som udgangspunkt er løbende bevillinger, der gælder, indtil kommunen træffer afgørelse om ændring eller ophør af bevillingen, medmindre andet fremgår direkte af den enkelte bestemmelse.

Vi lægger i den forbindelse vægt på, at det følger af servicelovens § 148, stk. 2, at kommunen løbende skal følge op på de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål, og om der er behov for at yde andre former for hjælp.

Vi lægger også vægt på, at det ikke fremgår af serviceloven, at ydelser og tilbud efter loven kan tidsbegrænses generelt. Det fremgår desuden ikke af servicelovens § 85, at tilbud efter bestemmelsen kan tidsbegrænses til på forhånd bestemte perioder.

På denne baggrund vurderer vi, at det er i strid med lovgivningen, når Viborg Kommune angiver i sin kvalitetsstandard, at socialpædagogisk støtte som udgangspunkt ydes som en midlertidig ydelse.

Kørsel

Vi lægger vægt på, at det fremgår af Viborg Kommunes kvalitetsstandard, at kørsel ikke indgår som en del af ydelsen.

Det følger af servicelovens § 85, at der kan ydes hjælp, støtte og omsorg og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Der er ikke i bestemmelsen en nærmere afgrænsning af hvilke typer opgaver, som der kan ydes hjælp til. Det fremgår bl.a. af vejledning om hjælp og støtte efter lov om social service, at formålet med støtten kan være udvikling og vedligeholdelse af personlige færdigheder, bl.a. med henblik på at skabe eller opretholde sociale netværk, struktur i dagligdagen mv., således at personen bliver bedre i stand til at gøre brug af samfundets almindelige tilbud.

Det fremgår også, at socialpædagogisk støtte kan bestå af et bredt spektrum af socialpædagogiske og andre støtteforanstaltninger.

På baggrund af ordlyden i servicelovens § 85 og sammenholdt med vejledningen til bestemmelsen er det Ankestyrelsens opfattelse, at der ikke er hjemmel i servicelovens § 85 til at udelukke, at kørsel kan være omfattet af bestemmelsen, herunder såfremt støtten til kørsel ikke kan ydes efter anden bestemmelse eller lovgivning.

Det er derfor Ankestyrelsens vurdering, at Viborg Kommunes kvalitetstandard efter servicelovens § 85 ikke er i overensstemmelse med lovgivningen, når det angives, at kørsel ikke er en del af ydelsen.

Mindsteindgrebsprincippet og afgrænsning af støtte-berettigede opgaver

I forhold til den resterende del af sagen lægger vi vægt på, at Viborg Kommune har oplyst, at kommunen vil bringe sin formulering i kvalitetsstandarden om mindsteindgrebsprincippet i overensstemmelse med reglerne og Ankestyrelsens praksis.

Vi lægger også vægt på, at Viborg Kommune har oplyst, at kommunen vil ændre sin formulering i kvalitetsstandarden for at tydeliggøre, at kommunen ikke foretager en negativ afgrænsning, som afskærer hjælp, som borgeren efter lovgivningen er berettiget til at modtage.

Vi beder om byrådets bemærkninger til vores udtalelse

Ankestyrelsen beder byrådet i Viborg Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

Vi offentliggør denne udtalelse på www.ast.dk.

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser. Det står i § 50 i kommunestyrelsesloven.

Venlig hilsen

Hanne Vibeke Rasmussen

Vi har anvendt:

Lov om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven), senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024

Lov om social service (serviceloven), senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024